

**INSTITUTIONAL FACTORS FOR INCREASING
ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN THE CONTEXT OF
REGIONAL ECONOMIC TRANSFORMATION**

Isakov Axmadali Esanbaevich

Associate Professor Namangan State Technical University

E-mail: ahmadaliisakov@gmail.com Tel: +998913580096

Abstract. This article examines the institutional factors for increasing entrepreneurial activity under conditions of regional economic transformation. The study analyzes the impact of the regional business environment, quality of public administration, access to financial resources, digital services, legal guarantees, and infrastructural support on entrepreneurship development. The article substantiates that the stability of the institutional environment is an important factor for entrepreneurial activity, investment initiatives, and regional economic growth.

Keywords: regional economy, economic transformation, entrepreneurial activity, institutional factors, business environment, public administration, financial resources, investment activity, small business, infrastructure.

**MINTAQAVIY IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA
TADBIRKORLIK FAOLLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL
OMILLARI**

Isakov Axmadali Esanbaevich

Namangan davlat texnika universiteti dotsenti

ahmadaliisakov@gmail.com +998913580096

Annotatsiya. Mazkur maqolada mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirishning institutsional omillari tadqiq etiladi. Tadqiqotda hududiy biznes muhiti, davlat boshqaruvi sifati, moliyaviy resurslarga kirish imkoniyati, raqamli xizmatlar, huquqiy kafolatlar va infratuzilmaviy qo‘llab-quvvatlashning

tadbirkorlik rivojiga ta'siri yoritiladi. Maqolada institutsional muhitning barqarorligi tadbirkorlik subyektlari faolligi, investitsion tashabbuslar va hududiy iqtisodiy o'sish uchun muhim omil ekani asoslanadi.

Kalit so'zlar: mintaqaviy iqtisodiyot, iqtisodiy transformatsiya, tadbirkorlik faolligi, institutsional omillar, biznes muhiti, davlat boshqaruvi, moliyaviy resurslar, investitsion faollik, kichik biznes, infratuzilma.

Аннотация. В данной статье исследуются институциональные факторы повышения предпринимательской активности в условиях региональной экономической трансформации. В исследовании рассматривается влияние региональной бизнес-среды, качества государственного управления, доступа к финансовым ресурсам, цифровых услуг, правовых гарантий и инфраструктурной поддержки на развитие предпринимательства. В статье обосновывается, что устойчивость институциональной среды является важным фактором предпринимательской активности, инвестиционных инициатив и регионального экономического роста.

Ключевые слова: региональная экономика, экономическая трансформация, предпринимательская активность, институциональные факторы, бизнес-среда, государственное управление, финансовые ресурсы, инвестиционная активность, малый бизнес, инфраструктура.

Bugungi mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirish faqat moliyaviy resurslar hajmiga emas, balki institutsional muhit sifati, davlat boshqaruvi samaradorligi, huquqiy kafolatlar, raqamli xizmatlar va biznes infratuzilmasining rivojlanish darajasiga bevosita bog'liq. Jahon bankining 2025-yilgi O'zbekiston bo'yicha iqtisodiy memorandumida mamlakatda xususiy sektor yetakchiligidagi o'sishni jadallashtirish uchun ichki bozorlar samaradorligini oshirish va ularni xalqaro bozorlar bilan integratsiyalash zarurligi ta'kidlangan [1]. Bu xulosa

tadbirkorlik faolligini oshirishda institutsional islohotlar, bozor mexanizmlarining ochiqqligi va hududiy biznes muhitini yaxshilash muhimligini ko'rsatadi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, kichik va o'rta biznes subyektlari iqtisodiy o'sish, bandlik, innovatsiya va hududiy barqarorlikning asosiy tayanchlaridan biri hisoblanadi. OECD tomonidan tayyorlangan SME Policy Index: Eastern Partner Countries 2024 hisobotida kichik biznesni rivojlantirish siyosatini baholashda institutsional muhit, moliyalashtirish imkoniyatlari, raqamli transformatsiya, tadbirkorlik ko'nikmalari va davlat xizmatlari sifati asosiy mezonlar sifatida qayd etilgan [2]. Demak, tadbirkorlik faolligini oshirishda davlatning roli bevosita subsidiya yoki imtiyoz berish bilan cheklanmasligi, balki biznes uchun barqaror, shaffof va prognoz qilinadigan institutsional sharoit yaratishga qaratilishi lozim.

O'zbekiston sharoitida mazkur masalaning dolzarbligi yanada ortib bormoqda. "O'zbekiston — 2030" strategiyasida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, hududlarni kompleks rivojlantirish, davlat boshqaruvini modernizatsiya qilish, xususiy sektor ulushini oshirish va tadbirkorlik uchun qulay muhit yaratish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan [3]. Ushbu strategik yondashuv mintaqalarda iqtisodiy transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish uchun institutsional omillarni — ya'ni huquqiy aniqlik, boshqaruv sifati, infratuzilmaviy qo'llab-quvvatlash, moliyaviy inklyuziya va raqamli xizmatlarni — kompleks rivojlantirish zarurligini anglatadi.

Shuningdek, 2025-yil 19-martdagi PF-50-son Prezident Farmonida kichik va o'rta biznesning iqtisodiyotdagi o'rnini oshirish, hududlarda biznes muhitini yaxshilash, yangi biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hamda raqobatbardosh mahsulotlar bilan tashqi bozor segmentlariga chiqishni rag'batlantirish maqsadlari belgilangan [4]. Mazkur farmonda kichik va o'rta biznesning yalpi ichki mahsulotdagi ulushini 55 foizga, sanoatdagi ulushini 34 foizga, eksportdagi ulushini 34 foizga va bandlikdagi ulushini 75 foizga yetkazish kabi aniq maqsadli ko'rsatkichlar belgilangan [4]. Bu esa

tadbirkorlik faolligini oshirish masalasi davlat iqtisodiy siyosatining markaziy yo‘nalishlaridan biriga aylanganini ko‘rsatadi.

Xalqaro Valyuta Jamg‘armasining 2024-yilgi World Economic Outlook hisobotida global iqtisodiy o‘shish sur‘atlari investitsion faollik, moliyaviy barqarorlik, samaradorlik va institutsional sifat bilan chambarchas bog‘liq ekani qayd etilgan [5]. Ushbu yondashuvdan kelib chiqib, mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirish uchun faqat alohida moliyaviy dasturlar yetarli emas; mahalliy boshqaruv organlari, bank-moliya institutlari, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash markazlari va raqamli davlat xizmatlari o‘rtasida samarali institutsional muvofiqlik shakllanishi zarur.

Shu nuqtayi nazardan, “Mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirishning institutsional omillari” mavzusi yuqori ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Chunki mintaqalarda tadbirkorlik faolligining sustligi ko‘pincha kapital yetishmasligi bilan emas, balki ruxsat berish tartibotlarining murakkabligi, moliyaviy resurslarga teng kirish imkoniyatining cheklanganligi, infratuzilma sifati pastligi, davlat xizmatlarining yetarli darajada raqamlashtirilmagani va mahalliy boshqaruv tizimidagi institutsional zaifliklar bilan bog‘liq. Demak, mazkur tadqiqotning ilmiy vazifasi tadbirkorlik faolligini oshirishga ta’sir etuvchi institutsional omillarni aniqlash, ularning o‘zaro bog‘liqligini asoslash va mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida samarali boshqaruv mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.

Mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirishga ta’sir etuvchi institutsional omillar kompleks yondashuv asosida tahlil qilinadi. Tahlil jarayonida biznes muhiti sifati, davlat boshqaruvi samaradorligi, moliyaviy resurslarga kirish imkoniyati, soliq va kredit imtiyozlari, raqamli davlat xizmatlari, infratuzilmaviy ta’minot, huquqiy kafolatlar hamda mahalliy boshqaruv organlarining tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashdagi roli asosiy mezonlar sifatida ko‘rib chiqiladi. Ushbu omillar

tadbirkorlik subyektlarining yangi biznes tashabbuslarini boshlashi, investitsion qarorlar qabul qilishi, ishlab chiqarish hajmini kengaytirishi va hududiy iqtisodiy o'sishga hissa qo'shishida muhim institutsional shart-sharoit vazifasini bajaradi.

Keltiriladigan natijalar tadbirkorlik faolligi faqat kapital, mehnat resurslari yoki bozor sig'imi bilan belgilanmasligini, balki ularning samarali ishlashini ta'minlaydigan institutsional muhit sifatiga bevosita bog'liqligini ko'rsatadi. Ayniqsa, mintaqalarda tadbirkorlik rivojining sustligi ko'p hollarda moliyaviy resurslarning mutlaq yetishmasligi bilan emas, balki kreditlash mexanizmlarining murakkabligi, davlat xizmatlarining yetarli darajada shaffof emasligi, infratuzilma loyihalarining kechikishi, mahalliy boshqaruvda muvofiqlashtirishning zaifligi va biznes uchun huquqiy kafolatlarning amalda to'liq ishlamasligi bilan bog'liq.

1-jadval.

Namangan viloyati tumanlari kesimida tadbirkorlikni institutsional qo'llab-quvvatlash indeksi

Hududlar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Namangan shahri	62.4	65.8	69.3	72.6	75.1	78.4	81.6	84.2	87.0	89.5
Namangan	48.7	51.2	54.0	56.8	59.3	62.5	65.4	68.0	70.6	73.1
Mingbuloq	41.5	43.9	46.2	48.7	51.0	53.8	56.4	58.9	61.3	63.5
Kosonsoy	45.8	48.1	50.9	53.7	56.2	59.4	62.0	64.7	67.2	69.8
Norin	42.6	45.0	47.5	50.1	52.4	55.1	57.9	60.2	62.7	65.0
Pop	51.3	54.0	57.2	60.6	63.8	67.1	70.4	73.5	76.2	78.6
To'raqo'rg'on	47.9	50.5	53.3	56.1	58.9	61.8	64.9	67.5	70.0	72.4
Uychi	46.2	48.8	51.5	54.0	56.7	59.8	62.6	65.1	67.8	70.1
Uchqo'rg'on	49.5	52.4	55.1	58.3	61.0	64.2	67.6	70.5	73.2	75.8

Chortoq	44.3	46.9	49.6	52.2	54.8	57.5	60.1	62.8	65.4	67.9
Chust	52.8	55.7	59.0	62.5	65.7	69.3	72.8	75.9	78.7	81.2
Yangiqo'rg'on	43.7	46.1	48.6	51.3	53.9	56.6	59.2	61.7	64.1	66.5

Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari va muallifning integral indeks hisob-kitoblari asosida

1-jadval ma'lumotlari Namangan viloyati tumanlari kesimida tadbirkorlikni institutsional qo'llab-quvvatlash indeksi 2016–2025 yillarda barqaror o'sib borganini ko'rsatadi. Namangan shahrida indeks 2016-yildagi 62,4 punktdan 2025-yilda 89,5 punktga yetib, 27,1 punktga oshgan. Chust tumanida bu ko'rsatkich 52,8 punktdan 81,2 punktga, Pop tumanida 51,3 punktdan 78,6 punktga, Uchqo'rg'on esa 49,5 punktdan 75,8 punktga ko'tarilgan. Nisbatan past yakuniy natijalar Mingbuloq va Norin tumanlarida kuzatilib, 2025-yilda mos ravishda 63,5 va 65,0 punktni tashkil etgan. Bu raqamlar institutsional qo'llab-quvvatlash darajasi umumiy oshgan bo'lsa-da, hududlar o'rtasida sezilarli tafovut saqlanib qolayotganini ko'rsatadi.

Mazkur jadvaldan kelib chiqadigan asosiy ilmiy xulosa shuki, tadbirkorlik faolligini rag'batlantiruvchi institutsional muhit viloyatning barcha hududlarida bir xil shakllanmagan. Namangan shahri, Chust, Pop va Uchqo'rg'on tumanlarida indeksning yuqoriligi davlat xizmatlaridan foydalanish qulayligi, moliyaviy infratuzilma, raqamli xizmatlar, biznes maslahat tizimi va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari nisbatan samaraliroq ishlayotganini anglatadi. Aksincha, Mingbuloq, Norin, Chortoq va Yangiqo'rg'on tumanlarida institutsional muhitning sustroq rivojlanishi tadbirkorlik tashabbuslari ko'lamini cheklaydi. Shu sababli mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida institutsional islohotlar umumiy tartibda emas, balki har bir hududning real iqtisodiy salohiyati va mavjud cheklovlariga moslashtirilgan differensial yondashuv asosida amalga oshirilishi zarur.

2-jadval.

Namangan viloyati tumanlari kesimida tadbirkorlik faolligi indeksi

Hududlar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Namangan shahri	68.5	71.8	75.6	79.4	82.0	85.3	88.6	91.4	94.2	96.8
Namangan	49.2	51.7	54.5	57.4	60.1	63.0	65.8	68.3	70.9	73.4
Mingbuloq	39.8	42.0	44.3	46.8	49.2	51.7	54.0	56.5	58.7	60.9
Kosonsoy	45.6	48.0	50.7	53.5	56.2	59.0	61.6	64.2	66.8	69.3
Norin	41.2	43.5	46.0	48.5	51.0	53.6	56.1	58.4	60.8	63.0
Pop	53.7	56.5	59.8	63.2	66.4	69.8	73.0	76.2	79.0	81.5
To'raqo'rg'on	47.8	50.4	53.2	56.0	58.7	61.5	64.3	66.9	69.5	71.8
Uychi	46.4	48.9	51.6	54.3	57.0	59.6	62.3	64.8	67.2	69.6
Uchqo'rg'on	50.6	53.4	56.4	59.5	62.5	65.7	68.9	71.8	74.5	77.0
Chortoq	43.7	46.0	48.5	51.1	53.6	56.1	58.6	61.0	63.5	65.8
Chust	55.1	58.0	61.4	64.9	68.1	71.6	75.0	78.2	81.0	83.7
Yangiqo'rg'on	42.9	45.2	47.6	50.2	52.8	55.3	57.8	60.1	62.5	64.9

Manba: Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari va muallifning tadbirkorlik faolligi bo'yicha indeks hisob-kitoblari asosida muallif ishlanmasi

2-jadval ma'lumotlariga ko'ra, 2016–2025 yillarda Namangan viloyatining barcha hududlarida tadbirkorlik faolligi indeksining o'sish tendensiyasi kuzatilgan. Namangan shahrida indeks 68,5 punktdan 96,8 punktga yetib, 28,3 punktga oshgan. Chust tumanida ushbu ko'rsatkich 55,1 punktdan 83,7 punktga, Pop tumanida 53,7 punktdan 81,5 punktga, Uchqo'rg'on tumanida esa 50,6 punktdan 77,0 punktga ko'tarilgan. Eng past ko'rsatkichlar Mingbuloq, Norin va Yangiqo'rg'on tumanlarida qayd etilib, 2025-yilda ular mos ravishda 60,9; 63,0 va 64,9 punktni tashkil qilgan. Ushbu raqamlar viloyatda tadbirkorlik faolligi umumiy ravishda o'sayotganini

ko'rsatsa-da, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy differentsiallik va nomutanosiblik saqlanib qolayotganini anglatadi.

Jadval natijalari tadbirkorlik faolligi darajasi institutsional omillar sifati bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi. Namangan shahri, Chust, Pop va Uchqo'rg'on tumanlarida yuqori indeksning shakllanishi ushbu hududlarda biznes muhiti, moliyaviy xizmatlar, investitsion jozibadorlik va davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining nisbatan samarali ishlashi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, Mingbuloq, Norin va qisman Yangiqo'rg'on tumanlarida tadbirkorlik faolligining sustligi infratuzilmaviy cheklovlar, kredit resurslariga kirish imkoniyatining pastligi hamda mahalliy biznes muhitining yetarli darajada rivojlanmaganidan dalolat beradi. Bu esa mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya jarayonida tadbirkorlikni rivojlantirish siyosatini hududiy ehtiyojlar asosida differensial shakllantirish, ayniqsa past faollikka ega hududlarda institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

3-jadval.

Namangan viloyati tumanlari kesimida institutsional muhit va tadbirkorlik faolligi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik darajasi

Hududlar	Institutsional qo'llab-quvvatlash indeksi, 2025	Tadbirkorlik faolligi indeksi, 2025	Farq ko'rsatkichi	Hududiy holat bahosi
Namangan shahri	89.5	96.8	+7.3	Juda yuqori rivojlangan
Namangan	73.1	73.4	+0.3	Barqaror rivojlanayotgan
Mingbuloq	63.5	60.9	-2.6	Sust rivojlanayotgan

Kosonsoy	69.8	69.3	-0.5	O'rtacha rivojlangan
Norin	65.0	63.0	-2.0	Sust rivojlanayotgan
Pop	78.6	81.5	+2.9	Yuqori rivojlangan
To'raqo'rg'on	72.4	71.8	-0.6	Barqaror rivojlanayotgan
Uychi	70.1	69.6	-0.5	O'rtacha rivojlangan
Uchqo'rg'on	75.8	77.0	+1.2	Yuqori rivojlangan
Chortoq	67.9	65.8	-2.1	Sust rivojlanayotgan
Chust	81.2	83.7	+2.5	Yuqori rivojlangan
Yangiqo'rg'on	66.5	64.9	-1.6	O'rtacha past rivojlangan

Manba: Muallif ishlanmasi

3-jadval ma'lumotlari Namangan viloyati tumanlari kesimida institutsional muhit va tadbirkorlik faolligi o'rtasida kuchli o'zaro bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. 2025-yilda Namangan shahrida institutsional qo'llab-quvvatlash indeksi 89,5 punktni, tadbirkorlik faolligi indeksi esa 96,8 punktni tashkil etib, ular o'rtasidagi farq +7,3 punktga teng bo'lgan. Chust tumanida bu ko'rsatkichlar mos ravishda 81,2 va 83,7 punktni, Pop tumanida 78,6 va 81,5 punktni, Uchqo'rg'on tumanida esa 75,8 va 77,0 punktni tashkil qilgan. Aksincha, Mingbuloq tumanida institutsional indeks 63,5 punkt bo'lsa, tadbirkorlik faolligi 60,9 punktni, Norinda 65,0 va 63,0 punktni, Chortoqda esa 67,9 va 65,8 punktni tashkil etgan. Ushbu raqamlar institutsional muhit rivojlangan hududlarda tadbirkorlik faolligi ham yuqori shakllanishini ko'rsatadi.

Mazkur jadvaldan kelib chiqadigan asosiy ilmiy xulosa shuki, mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirishning asosiy drayveri institutsional muhit sifati hisoblanadi. Davlat xizmatlari sifati, raqamli platformalar, kreditlash imkoniyatlari, biznesni ro'yxatdan o'tkazish tartiblarining soddaligi va

infratuzilmaning rivojlanganligi tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Namangan shahri, Chust va Pop tumanlarining yuqori rivojlangan hududlar guruhiga kirishi mazkur omillarning amaliy natija berayotganini anglatadi. Shu bilan birga, Mingbuloq, Norin va Chortoq tumanlarida institutsional muhitning sustroq shakllanganligi tadbirkorlik tashabbuslari va investitsion faollikni cheklamoqda. Demak, hududiy iqtisodiy transformatsiyani jadallashtirish uchun past rivojlangan hududlarda davlat xizmatlarini raqamlashtirish, biznes infratuzilmasini kengaytirish, imtiyozli kreditlash dasturlarini kuchaytirish va mahalliy tadbirkorlikni institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

Olib borilgan tadqiqot natijalari mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya sharoitida tadbirkorlik faolligini oshirishda institutsional omillar hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. 2025-yilda Namangan shahrida institutsional qo'llab-quvvatlash indeksi 89,5 punkt, tadbirkorlik faolliqi indeksi 96,8 punktni tashkil etgan bo'lsa, Chust tumanida ushbu ko'rsatkichlar mos ravishda 81,2 va 83,7 punktga, Pop tumanida 78,6 va 81,5 punktga teng bo'lgan. Aksincha, Mingbuloqda 63,5 va 60,9 punkt, Norinda 65,0 va 63,0 punkt qayd etilgan. Bu raqamlar institutsional muhit sifati yuqori bo'lgan hududlarda tadbirkorlik faolliqi ham yuqori shakllanishini aniq tasdiqlaydi.

Birinchiidan, tadbirkorlik faolligini oshirishda davlat xizmatlari sifati, moliyaviy resurslarga kirish, raqamli platformalar, infratuzilmaviy ta'minot va huquqiy kafolatlar asosiy institutsional omillar sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli ilmiy taklif sifatida har bir tuman bo'yicha "institutsional rivojlanish xaritasi"ni ishlab chiqish, unda davlat xizmatlari tezligi, kredit olish imkoniyati, biznes infratuzilmasi, raqamli xizmatlardan foydalanish va tadbirkorlik subyektlari faolliqi alohida indikatorlar orqali baholanishi lozim. Amaliy jihatdan esa past ko'rsatkichli Mingbuloq, Norin, Chortoq va Yangiqo'rg'on tumanlarida biznes-inkubatorlar, imtiyozli kreditlash markazlari, mahalliy tadbirkorlar uchun konsalting xizmatlari va raqamli davlat xizmatlari punktla-

rini kengaytirish zarur.

Ikkinchidan, mintaqaviy iqtisodiy transformatsiyani jadallashtirish uchun tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash siyosati barcha hududlarga bir xil qo‘llanadigan umumiy mexanizm emas, balki hududlarning real iqtisodiy salohiyati va institutsional zaifliklarini hisobga olgan differensial yondashuvga asoslanishi kerak. Namangan shahri, Chust va Pop kabi yuqori faollikka ega hududlarda eksportga yo‘naltirilgan biznes, sanoat kooperatsiyasi va innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish maqsadga muvofiq. Sust rivojlangan hududlarda esa birinchi navbatda infratuzilmani yaxshilash, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish, davlat xizmatlarini soddalashtirish va mahalliy boshqaruv organlarining tadbirkorlar oldidagi javobgarligini kuchaytirish talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. World Bank. Uzbekistan Country Economic Memorandum: Fostering Private Sector-Led Growth and Global Integration. World Bank Group, Washington D.C., 2025.
2. OECD. SME Policy Index: Eastern Partner Countries 2024 — Building Resilience in Challenging Times. OECD Publishing, Paris, 2023.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi PF–158-son Farmon. Toshkent, 2023-yil 11-sentabr.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “Kichik va o‘rta biznesning iqtisodiyotdagi o‘rnini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF–50-son Farmon. Toshkent, 2025-yil 19-mart.
5. International Monetary Fund. World Economic Outlook. IMF Publications, Washington D.C., 2024.
6. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Hududlar kesimida kichik biznes va tadbirkorlik ko‘rsatkichlari bo‘yicha statistik to‘plam. Toshkent, 2025.
7. Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma’lumotlari va muallifning integral indeks hisob-kitoblari asosida shakllantirilgan tahliliy materiallar, 2016–2025 yillar.